



Szórványkezelés a Csemadokban

Az elmúlt évtizedek történései oda vezettek, hogy a Felvidéken is egyre komolyabban kell foglalkoznunk a szórvány kérdéssel. A szórványban nagymértékben csökken a többségi nemzethez képest egy adott nemzetrész létszáma. A szórványközösségre jellemző a nagyarányú asszimiláció, csökkenő önértékelés, öntudat, és leépül az intézményrendszere. Ez az etnikum hátrányos helyzetű, létében veszélyeztetett. Statisztikailag olyan közösségről van szó, amely arányaiban 10% alá csökken.

A felvidéki szórványközösségek nem véletlenül alakultak ki. Az okok közé elsősorban a történelmi traumákat soroljuk, első helyek egyikén említve a trianoni diktátumot, majd az 1940-es években lezajlott deportálásokat és kitelepítést. Mesterségesen szorította le az akkori hatalom az itt élő magyarok létszámát, majd a szocializmus évtizedeiben ezt erősítette az iparosítás, az ezzel járó belső migráció, a vallásüldözés, az egységes magyar területek megbontása. Noha a rendszerváltás utáni magyarországi nemzetpolitika számos intézkedést hozott, mely komoly segítséget jelent, az asszimilációs folyamatok túllendültek egy bizonyos ponton, s néhol visszafordíthatatlannak tűnnek.

Az egyes szórványközösségek különbözőek. Beszélhetünk peremvidéki lemorzsolódó közösségekről, falusi, kisvárosi, nagyvárosi szórványról, ismert a foszlánymagyarság



kifejezés is. Ezekben az asszimiláció különböző fokai valósulnak meg: kultúrák kölcsönhatása, kultúraváltás, nyelvváltás. Adott esetben az anyanyelv használata leszűkül a templomokra, istentiszteletekre, illetve családi körre. Végül elérkezik a teljes nyelvvesztés. Az asszimilációval sok egyéb jelenség is együtt jár. A közösség elveszti értelmiségét, kultúráját, elsorvad iskolahálózata, súlytalanná válik, értékválság alakul ki, melynek eredménye a nagy, többségi közösségbe való beolvadás.

A felvidéki szórványterületek a közismert Zoboralján kívül a Garam és Vág köze, Pozsony, Kassa, Léva, Losonc, Nagykürtös vidéke stb. – általában a nyelvhatár környéke. Szociológusok állítása szerint két évtizeden belül nagy csökkenés várható a komáromi és érsekújvári régiókban is.

Ilyen állapotok közepette döntötte el a Csemadok legutóbbi közgyűlése, hogy intézményesen is foglalkozni kíván a szórványosodás kérdésével. Bármennyire is lehangoló, tudatosítani kell, hogy vannak olyan közösségek, ahol már nem lehet csodákat elérni, de törekedni kell az egyének, családok megmentésére a nemzet számára. Erre a kultúra a legjobb eszköz. A kultúra művelését átgondolt stratégia mentén kell véghezvinni. Ezért a cselekvési program első pontja a stratégia kidolgozása, majd a csapat létrehozása, kiművelése. A vonatkozó fellelhető irodalom, egyes stratégiai programok helyi viszonyokra való applikálása után jöhetnek a konkrét tettek. Ezek közé az anyanyelvápoló programok, a média tudatos használata és formálása, különböző közművelődési programok, a nagyvárosi szórványközösségek felkutatása, magyar közösségi hálózatok kialakítása és sok egyéb megoldás tartozik.

A Csemadok elkezdte ez irányú tevékenységét. A szórványprogram megfogalmazódott, az egyes területi választmányok kijelölték azokat a munkatársakat, akik a területen kívánnak dolgozni.

Bízom benne, hogy ezt a lelkileg nagyon megterhelő munkát sikerek kísérik majd, s a Csemadok érdemben hozzájárul – ahogy eddig is – a felvidéki magyar közösség nehéz helyzetben lévő részének is a továbbéléséhez.

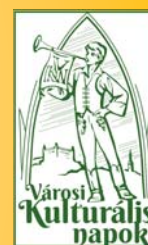
Kiss Beáta



XXXI. VÁROSI KULTURÁLIS NAPOK

Pozsony

2017. október 1. – december 3.



XLVIII. Szenczi Molnár Albert Napok

Szenc, Boldogfa, Réte, Hegysúr, Jóka

2017. szeptember 29. – november 11.



Zeneszótól, jókedvtől, koccintásoktól volt hangos augusztus utolsó hétvégéjén az ipolynyéki Zsobrák hegyoldal, ugyanis harmadik alkalommal került megrendezésre az ipolynyéki Pincefesztivál több helyi bortermelő részvételével. A szabadtéri szentmise után kulturális kavalkádot láttak a nézők a Palóc-föld kulturális életéből, gasztronómiai ingyencsúszkák, gyerekprogramok, íjászbemutató, főséges hazai borok csalogatták a helyi és környékbeli érdeklődőket. **-nagyt-**



A Gömöri Magyarok Kulturális Ünnepe 24. évfolyamát Gesztetében rendezte meg a Csemadok Rimaszombati Területi Választmánya a Csemadok Gesztetei Alapszervezetével és a község önkormányzatával karöltve. Augusztus 19-én a kultúrházban szép számú közönség előtt színvonalas műsorban mutatkoztak be a Rimaszombati járás Csemadok alapszervezetének művészeti csoportjai: a balogfalvai Fürtöcskék, a nagybalogi Szivárvány Énekkar, az Almágyi Népdalkör, a Kovács Duó, a Déteri Asszonykórus, a rimaszombati Blaha Lujza Vegyeskórus, az Új Gömör Néptáncgyűttes és a gesztetei Barkó Menyecskek, akik az Új Gömör táncosaival és a salgótarjáni Garaboly zenekarral közösen gömöri lakodalmast mutattak be. A rendezvény hajnalig tartó fergeteges mulatsággal zárult. **PE**



A Csemadok Rétei Alapszervezete augusztus 21-én, a falu templomának búcsúja és az államalapítás ünnepe alkalmából emlékezett Szent Istvánra a templom falán elhelyezett domborműnél. Az ünnepi rendezvényen Szitka Mária és Neszméry Előd zenés-irodalmi összeállítással emlékezett. Az ünnepi szónok Gujber László, Pozsony megyei képviselő beszédében a múlt és a jelen közötti párhuzamokról szólt. **T**



Augusztus 20-án tartották a Muzslai Települési Értéktár meg alapítását a helyi könyvtárban. Az alapító oklevelet Muzsla község polgármestere, Farkas Iván, a muzslai római katolikus plébánia plébánosa, Borka Iván, valamint a Csemadok Muzslai Alapszervezete elnöke, Zács Anna, mint az alapítók képviselői írtak alá. Az Értéktár Bizottság feladata lesz felkutatni és javaslatot tenni helyi és környékbeli értékek besorolására a hungarikumok közé. **K.T.**



Szent István szobrot avattak augusztus 20-án Fülekpuszpökiben. A település templomát is az államalapító király tiszteletére szentelték fel, az itt megtartott szentmise után leplezték le első királyunk szobrát. A rendezvény szónoka Kovács László történész volt. A szoboravatás után a kultúrházban folytatódott az ünnepi megemlékezés. Fellépett a füleki Zsibongó Kisszínpad, a füleki Pro Kultúra férfikar, és a Folk LC népzenei együttes Losoncról, a hazai Pro Musica női kar és a testvérközösség Szurdokpuszpöki hagyományörzői. Vastapsot érdemelt a százdi citerazenekar, a Ghymeszi Igricek, a kéméndi Gyöngyösbokréta Népi Táncsoport, Miroslav Melicharčík és a „Vidovienka” női éneklőcsoport is. Este miskolci művészek, Havasi György, Kékesi Erika, Gáspár Anni, Szendrei Szabolcs adtak koncertet, amelyen operettek, táncdalok, népszerű nóták, lakodalmások hangzottak el. **TB**



A rozsnói, kecsői, szilicei, hárskúti Csemadok-tagok és a Területi Választmány tagjai négy napos kiránduláson vettek részt. Három napot Székesfehérváron a Királyi napokon töltöttek, negyedik nap pedig Budapesten voltak, ahol megtekinthették a Parlamentet és a Seuso kincseket is. Felvételünk Székesfehérváron a történelmi városházán készült, ahol megtekinthettük a Szent Korona mását. **FE**

Ne engedjük a fáklyát kialudni!

Az elmúlt 68 év eredményeinek alapjait sok-sok becsületes és tisztességes magyar ember rakta kőkeménnyé. Emlékeinkben ott vannak a Csemadok alapító tagjai. Tőlük tanultuk meg, hogy a nehéz időkben is van lehetőség, hogy megtaláljuk a helyes utat. Sok-sok ember hite, emberi méltósága, és a mindennapi példaképek adnak számunkra erőt a sikeres folytatásra. A Csemadok alapszervezetek többsége a Bódva völgyében, a Kanyapta mentén és a Hernád folyó partján levő magyarlakta településeinken ma is töretlen hittel és meggyőződéssel viszik a Csemadok fáklyáját, és

fontosnak tartjuk, hogy a fiatalabb korosztályt is bevonjuk a rendezvényeink szervezésébe, és valljuk, hogy a jövőben erre még fokozatosabban oda kell figyelni. Olyan programokat is kínálunk, amelyekkel a gyermekeket, a fiatalokat és a családokat is meg lehet szólítani.

Járásunkban 32 Csemadok alapszervezet végzi tevékenységét. Büszkén mondhatjuk, hogy számos településen az alapszervezetek jól működnek, és hatékonyan munkálkodnak. Azonban vannak települések, ahol a szervezetek munkája lelassult, az alapszervezetek generációváltásra vagy szemléletváltásra



A Kassai járásban tevékenkedő népművészeti csoportok, néptáncgyűttesek, szólóénekesek, éneklőcsoportok, esztirád csoportok, hagyományőrző csoportok és színjátszók többsége a Cserehádi Művészeti Egyesület alapszervezetében tömörül. Szűk régióinkban csaknem 40 csoport tevékenykedik. A Csemadok TV titkársága rendszeresen találkozik a csoportvezetőkkel, közösen értékeli a csoportok munkáját, és közösen beszél meg a teendőket. A népművészeti csoportok, együttesek, szólóénekesek, vers- és prózamondók, rendszeresen részt vesznek a Csemadok Országos Választmányának rendezvényein, aktívan bekapcsolódnak a helyi, járási, kerületi és országos versenyekbe.

2012-ben a Bódvavendégi Hagyományőrző Csoport ünnepelte megalakulása 20. évfordulóját, a Buzitai Citerazenekar megalakulása 10. évfordulóját, a Buzitai Keleplők Gyermek Néptáncgyűttes megalakulása 10. évfordulóját. 2013-ban a Szesztai Női Éneklőcsoport ünnepelte megalakulása 40. évfordulóját, 2014-ben a Csécsi Éneklőcsoport és a Csécsi Színjátszó csoport is megemlékezett megalakulása 25. évfordulójáról, a Makranci Cserépszín Éneklőcsoport is megünnepelte megalakulása 20. évfordulóját és a Szepsi Asszonykórus megalakulá-

sa 35. évfordulóját. 2015-ben az Abaújszina Rozmaring Néptáncgyűttes megalakulása 65. évfordulójára nagy sikerű fergeteges három órás táncbemutatót szervezett és mutatott be, 2016-ban ünnepelte a Bodollói Búzakalász Éneklőcsoport megalakulása 15. évfordulóját, mesés rendezvényt szervezett a Csemadok Makranci Alapszervezet megalakulása 40. évfordulójára és a Nagyidai Csemadok Hagyományőrző Csoport megalakulása 25. évfordulójára is.

A Csemadok Kassai Területi Választmányja kibővített ülésén 2013-ban a Csemadok Magyar Helytállásért Díj Torna-Abaújban alapításáról döntött. Azóta évente a Magyar Kultúra Napján Szepsiben két-két személynek adjuk át ezt a kitüntető elismerést. A Díj odaítélhető olyan személynek, aki jelentősen hozzájárult a régió magyar nemzeti közösségének kulturális, szellemi gyarapodásához és megmaradásához. A díjat ez idáig megkapta Weiszer Eszter Csécsből, Horváth Sándor Tornaújfaluból, Bujánszky Jolán Buzitáról, Kovács Géza Péderből, Máthé Jolán Zsarnóról és Sztás János Miglécnémetiről, legutóbb pedig Weiszer Éva Bodollóból és Veres Anna Nagyidáról.

A Csemadok Kassai Területi Választmányának elnöke Csolkó Jenő, tikára Zborai Imre.

ZI



a lángját sem hagyják kialudni. A legfontosabb, hogy manapság több közösségben a fiatalok és az idősebbek közösen megtalálták saját arcukat és hangjukat.

Mi, csemadokosok szeretnénk haladni azon az úton, amin eddig is jártunk: összetartani a közösséget és ápolni a magyar kultúrát. Jelenleg a Kassai járásban 2850 tagot tartunk számon. Különösen

várnak, és vannak települések, ahol újjá kell szervezni a mindennapi munkát. Gondolunk itt elsősorban Komarócra, Alsólánra, Felsőlánra, Hímre, Perényre, Somodira, Tornahorvátira, Szádelőre, Kenyhecre és Magyarbódre, ahol meg kell találnunk a megfelelő utánpótlást, és újjá kell szerveznünk az alapszervezetet.



Intelmek, tűz, akarat

Szent István király szellemi örökségéről szólt augusztus utolsó hétvégéje Deákin. A Csemadok új országos rendezvénye első napján előadások, Szent László ábrázolásból nyílt fotókiállítás, szentmise és az Ad Libidum kamarazenekar templomi koncertje, másnapján ökumenikus istentisztelet a Kodály Zoltán Daloskör zenei közreműködésével, zoboralji és helyi éneklőcsoportok fellépése és koszorúzás volt a program. Mármint kronologikusan; a szellemi és lelki „program” István szellemiségének megértése.

Ehhez persze szükséges a korszak ismerete is, melyben Dr. Font Márta a pécsi egyetem professzorasszonya, Gál Péter népművelő és Kovács László történész előadásai sokat segítettek a résztvevőknek. Font Márta István uralkodásának idejét tágabb kontextusban, az akkori hatalmi



viszonyokat láttatva mutatta be; Gál Péter a lovagkirály alakjának továbbéléséről tartott fotókkal illusztrált vetítést, főleg a csángó hagyományt bemutatva; láttatva, hogy alakja milyen mélyen él ma is a néphagyományban. Kovács László a kora középkori szentek életéről és szentté avatásuk körülményeiről beszélt. Az előadások

jól szemléltették, hogy István olyan alapot rakott le, és olyan örökséget hagyott ránk, melyhez azóta is igazodhatunk. Ha van bennünk kellő tűz és akarat. Na meg alázat, hiszen ahogy azt a rendezvényen is idézték: „Semmi sem emel fel, csakis az alázat. Semmi sem taszít le, csakis a gőg és a gyűlölség.”

BK

Kitüntetésekkel ismerték el a Csemadok és a tagok munkásságát

A Csemadok márkanévvé vált. A Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség tagjai több elismerésben, kitüntetésben részesültek nemzeti ünnepünk alakalmából. Szeptemberben pedig a Csemadok megkapta a Magyar Termék Nagydíj Kárpát-medencéért nívódíját.

Magyarország Kassai Főkonzulátusán nemzeti ünnepünk alkalmából augusztus 18-án adták át az elismeréseket Haraszi Attila, Magyarország kassai főkonzulja. *Zvolenský Gabriella* Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült. *Gál Sándor* a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetését kapta meg.



Pozsonyban Magyarország Pozsonyi Nagykövetségének épületében augusztus 22-án adta át a kitüntetések Pető Tibor nagykövete.

Bárdos Gyula a Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség – Csemadok országos elnöke a felvidéki magyarság megmaradását, identitásának megőrzését szolgáló önzetlen közéleti és kulturális tevékenysége elismeréseként a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben részesült. *Jókai Mária* Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetését vehette át a pozsonyi ünnepségen. Valamennyien aktív tagjai a Csemadoknak. A kitüntetéshez gratulálunk!

„Vannak olyan teljesítmények is, amelyek nem mérhetőek gazdasági mutatókkal, nélkülük azonban elképzelhetetlen a kárpát-medencei magyarság életterejének a fenntartása. A magyar kormány folyamatosan támogatja mindazokat a külföldi magyar szervezeteket, melyek közösséget teremtenek az egyénekből, teret adnak a közös jövő teremtéshez és az együttes cselekvéshez. Mindazokat, akik katalizátorai tudnak lenni a magyar-magyar együttműködésnek, akik a Kárpát-medencében fellelhető szellemi értékeink védelmében járulnak hozzá egy hagyományaihoz ragaszkodó, múltjából építkező magyarság létrejöttéhez. Ma előttük tisztelgünk a Kárpát-medencei nívódíjjal és életműdíjjal” – fogalmazott a nemzetpolitikáért felelős államtitkár, Potápi Árpád János a Magyar Gazdaság Ünnepe, szeptember 5-én, Budapesten, az Országházban, ahol a Csemadok elnöke, Bárdos Gyula átvette a Magyar Termék Nagydíj Kárpát-medencéért nívódíját.

Bárdos Gyula szerint a Csemadok minden tagját megilleti ez az elismerés, hiszen az az ő munkájuknak köszönhető. A Csemadok Kárpát-medencében és nemzetben gondolkodik, ez köti össze a magyarságot. Bárdos Gyula bízik benne: ez a kitüntetés ahhoz is hozzájárul, hogy a Szövetség tagsága még inkább átérezze, mennyire fontos a munkája és újabb erőt ad annak folytatásához.

-t-

Sokszor halljuk, de nem elégszer, hogy „a család a társadalom legkisebb sejtje”. Mindannyian ismerünk olyan családot, akik bizonyítják ezt a „tételt”. Ebben a rovatban olyan csemadokos családokat mutatunk be, akiknek munkája, életútja jó példaként szolgál. Ezúttal egy diószegi testvérpárral készítettünk beszélgetést, akiknek nagyszülei, szülei is tagjai a Csemadoknak. Srejner Melinda és Srejner Attila belenőtt a kultúrába és a Csemadokba. Nevük sok felvidéki számára a Csemadok mellett működő Hahota Színjátszócsoporthoz ismert. A színjátszócsoporthoz alapítója és rendezője édesapjuk, Srejner Tibor.

Akik beleszülettek a kultúrába

– *Mikor váltatok a Csemadok tagjává?*

– **Attila:** A Csemadokkal először alapiskolásokként találkoztunk. Amikor végeztünk az alapiskolában, akkor már csemadokosok voltunk. Volt egy szokás az alapszervezetnél, hogy beléptették azokat a tanulókat, akik a kultúra terén aktívak voltak, akik táncoltak, vagy felléptek, szavaltak.

– **Melinda:** Hetedikes vagy nyolcadikos voltam, amikor néptáncolni kezdtem, akkor még nem tudatosult bennem, hogy a csoport a Csemadok mellett működik. Kisgyermek korban az ember csak elkezd táncolni és később alakul ki a tudatosság.

– *A családokban több Csemadok-tag van. Édesapátok néhány éve megkapta a Csemadok Közművelődési Díjat is.*

– **Attila:** A családban mindenki Csemadok-tag, még a nagyi is. Mind két nagymamánk dolgozott a kultúrában, mind a ketten énekeltek. Apu több mint egy évtizedig a Csemadok vezetőségi tagja volt Diószegen, és én is évek óta az vagyok. A kultúra beivódott a család tagjaiba.

– **Melinda:** Apu két éve a kultúra napján kapta meg a kitüntetést. Ő már gyermekkorában is szavalt, szerepelt. Versenyeket nyert. Már a hetvenes években alapított egy irodalmi színpadot. A szenci gimnáziumban is tagja volt az esztrád csoportnak, és a kosúti színjátszócsoporthoz is aktív volt. Színész szeretett volna lenni, de nem vették fel, viszont nagyon sok sikert értek el a kosúti színjátszókkal, és Dóka Lajos bácsi mellett a rendezést



is kipróbálta. Az 1980-as évek elején költözött Diószegre és egyből a kultúrközpontban kezdett dolgozni, ahol az öntevékeny amatőr művészeti csoportok irányítása tartozott hozzá. Nagyban segítette a diószegi énekkar és táncscsoport munkáját. 1993-ban Zsille Bélával megalapították a Hahota színjátszó csoportot. Azóta is működünk, nagyon sok fellépésünk és sikerünk van.

– *Miért fontos, hogy a Hahota éppen a Csemadok égisze alatt működjön, milyen pluszt ad ez az alapszervezetnek és a színjátszó csoportnak?*

– **Attila:** Sosem merült fel, hogy ne a Csemadok mellett működjünk. Amikor 1993-ban megalakult a Hahota, a néptáncscsoport és a citerazenekar is a Csemadok mellett tevékenykedett.

– **Melinda:** A Csemadok a magyar kultúrát képviseli és a Hahota ebben szerepet vállal. Azt gondolom, így tudjuk támogatni egymást.

– *Néhány évvel ezelőtt a Csemadok Diószegi Alapszervezete mellett megalakult egy ifjúsági*



csoport. Milyen jelentősége van ennek? Miben tudja segíteni a Csemadok a fiatalokat, illetve a fiatalok az alapszervezetet?

– **Attila:** Pisi Laci barátommal alakítottuk meg a csoportosulást. A szervezet a Csemadok mellett működik, ezért neveztük el Diószegi F fiatal Csemadokosok Csoportjának. Úgy éreztük, a Szövetség nem nyújt annyit a fiataloknak, mint amire igény lenne. Szerettük volna bevonni őket és programokat szervezni nekik. Úgy érzem sikerült, hiszen idén már harmadik alkalommal szerveztük meg a nyárbúcsúztatót, amelyen idén nyolcszáz, tavaly pedig még ennél is több fiatal szórakozott együtt. Szeretnénk a fiatalokat bevonni a munkába, és később a vezetőségbe is. Mindezek mellett színházi előadásokat is szervezünk. A magyarországi színházi előadásokat teltházzal szervezzük. Ezeknél is sokszor segít az ifjabb generáció.

– **Melinda:** Nehéz megszólítani a fiatalokat, hiszen sokan kollégiumban laknak. Azért is gondot okoz, mert ez rendszeres munka, és sajnos sokan csak pénzért hajlandóak akármit is tenni.

– *Sok rendezvényt tart a Csemadok, melyiket emelnétek ki, mint sikeres vagy érdekes rendezvényt?*

– **Attila:** Minden évben tartunk Csemadok-napot és általában nagy sikerrel zárul. Idén elhoztuk a Csárdáskirálynőt, egy napon kétszer mutattuk be és mind a két előadás teltházas volt. A Pesti Művész Színház a premier után egyből nálunk lépett fel ezzel a nagysikerű operettel.

– **Melinda:** Néhány évtizede a diószegiek is előadták a Csárdáskirálynőt, és érdekes volt, hogy

“
A Csemadok
a magyar kultúrát
képvisei és a Hahota
ebben szerepet vállal.
”

mi május 8-án tartottuk a rendezvényt és amikor a diószegiek játszották, akkor ők is ezen a napon mutatták be először, csak évtizedekkel ezelőtt, 1958-ban.

Attila: Nem is tudtuk, hogy korábban éppen ezen a napon volt a bemutató, de találtunk régi képeket róla és ebből derült ki számunkra. De nagy sikere volt az operettnak. Vannak terveink a jövőre nézve is. Nehéz, de csinálni kell.



Családias hangulat várta mindazokat, akik augusztus 26-án ki-látogattak Kolozsnémára az 55. Járási Dal- és Táncünnepélyre. A régió közkedvelt kulturális eseményére közel 200 fellépő érkezett, hogy szórakoztassa az érdeklődőket. Bemutakoztak a környék hagyományörző csoportjai, de volt musical, operett és könnyűzenei koncert is. A rendezvény a Csemadok Komáromi Területi Választmánya és Kolozsnéma község szervezésében valósult meg. **VL**



A Csemadok Dunaradványi Alapszervezete mellett működő MAG-ok csoport 2007-ben alakult, harminc taggal működnek, a gyermekek életkora 7-től 19 éves korig terjed, de a csoportnak vannak felnőtt tagjai is. Az elmúlt tíz év alatt játszottak színdarabokat, rockoperát, paródiát, musicalt. A karácsonykor előadott Isten pénze c. musical sikerén felbuzdulva a Megváltást várok előadásába is belevágtak, amely a Szép nyári nap című musical alapján készült, Neoton slágerekkel teletűzdelve. Ki kell emelnünk a darabok főszereplőjét: Sándor Lajost, aki ősztől a budapesti Operett Színház mellett működő Brodwey Stúdió hallgatója lesz. A kolozsnémai 55. Járási Dal- és Táncünnepélyen elvarázsolták a közönséget. **VL**



A Csemadok Nagykaposi Alapszervezete a történelmi egyházakkal közösen, 2017. augusztus 20-án Szent István szobránál ünnepelte az államalapítás évfordulóját. Kavecsánszki Ádám, a Magyar Ifjak a Nemzeti Közösségvállalásért Egyesület sárospataki elnöke ünnepi beszédében kiemelte: „Államalapító királyunk példamutató életútjából merítve merjünk bátornak és tehetségesnek lenni, vállaljuk a küzdelmet nemzetünk és a keresztény Európa megőrzése érdekében“. Az ünnepi műsorban az Apáti Miklós Vegyeskar, Tolcsvay Antal nyugalmazott pedagógus, Janáček Alexandra, a Nagyszelmenci Dobó István Alapiskola volt diákja énekkel és szavallattal emlékezett. **LD**



Augusztus közepén Duna-szerdahelyre költözött a Kárpát-medence lelkes ifjúságának egy-egy csoportja Erdélyből, Kárpátaljáról, Muravidékről, a Vajdaságból és Magyarországról. Fiatal művészek, festők, írók, zenészek, színészek és válogatott tehetséges fiatalok mutatkoztak be, volt utcazene, színelőadások, zenei- és táncprodukciók, de az egyes tájegységek hagyományainak bemutatása sem maradhatott el. **KT**



Ötödik alkalommal szervezte meg a Nagyszelmenci Finire Csemadok Alapszervezet, Vasziy Péter irányításával a „Színház a határon” elnevezésű rendezvényt az Ung-vidéken augusztus 11-12-én. Péntek délután „Okoska botocska” címmel interaktív, zenés mesét mutatott be a miskolci Kalamajka bábszínház. A szombati programot a Nagyszelmenci Dobó István Alapiskola diákjainak műsora nyitotta, akik énekkel, néptáncsal és hagyományörző jelenettel szórakoztatták a nagyjérdeműt. Majd népi hangszerbemutatót tartott Kurdi Gábor, a Fölszállott a páva népzenei tehetségkutató verseny különdíjasa. Fellépett a kárpátaljai Csipkés együttes és a nagykaposi Komócsa hagyományörző néptáncscsoport. Záró előadásként István a király címmel musical válogatás hangzott el a miskolci 4 Dance Club Táncstúdió előadásában. A rendezvény támogatója a nagyszelmenci önkormányzat volt. **GK**



Második alkalommal szervezte meg a Csemadok alapszervezete Csallóközsütörtökben a Szalma Szalont augusztus 19-én és 20-án. A szalma bálákból megépített előadó tér a mezővárosi múlta utal, de kellemes hangulatot is áraszt. A koncertek mellett gyermek-foglalkozásokkal és új kenyérrel is várták a szervezők a helyi és környékbeli ünneplőket. **NT**

Szent László és Szent Szórad-András nyomában

Szent László király 1083-ban több személyt szentté avatott. Köztük volt Zoerard-András (Szórad) és Benedek is. A lovagkirály tiszteletére a nemzetpolitikai államtitkárság Szent László-évet hirdetett László trónra lépésének 940. és szentté avatásának 825. évfordulója alkalmából.

1083. július 17-én avatták szentté mind a két remetét, Andrást és tanítványát, Benedeket. Ők voltak az elsők, akiket felemeltek, majd július 25-én Gellértet, augusztus 20-án Istvánt és november 4-én Imrét is szentté avatták.

Nyitrán, a Szent László-év kapcsán több rendezvényt is meghirdetett a Csemadok Nyitrai Területi Választmánya, hiszen a lovagkirályt valószínűleg itt érte a halál, ezért kultusza máig erősen él. Júniusban Fehér Sándor idegenvezetésével a Csemadok-tagok és az alsóbodoki diákok végigjártak a Szent László-emlékhelyeket a városban, augusztus közepén, a Generációk Találkozása rendezvény részeként pedig a Zobor hegyre látogattak el az érdeklődők, ahol szintén Fehér Sándor vezetésével tettek túrát, útba ejtve a kolostor romjait, a Szent Szórad-forrást és barlangot is.

Még ma is kevesen tudják, hogy Nyitra megye címerében a páncélt viselő Szent László látható, amint lábát ráhelyezi a legyőzött kun (besenyő) testére, és a jobb kezében lévő csatabárdot sújtásra emeli. A lovagkirály fején

a magyar királyi korona látható, bal kezével, Magyarország címerével díszített pajzsot tart, oldalán lovagi kardot visel. Szent László alakját több alkotás is őrzi, a templomokban és a várban is.



Nyitra megye címere, Szent László legyőzi a kun (besenyő) harcost

Azok, akik a Zobor-hegyen túráznak, az általa szentté avatott remete emlékeit is megtalálják. Ha valaki szeret túrázni, akkor a millenniumi emlékműhöz, annak talpazatához is ellátogathat, amelyet 1896-ban állítottak, de aki csak rövidebb sétát tenne a hegyen, az mindenképpen induljon el a kolostor romjainak irányába, ez a tudószanatórium fölött található, néhány perc sétával elérhető, a látvány viszont mindent felülmúl. Az első zoborhegyi kolostort nem tudni mikor alapították, de valószínűleg István király idejében, vagy még korábban. A Zobori oklevél, amely az apátság birtokait írta össze, már megemlíti az apátságot, az egyik oklevél 1111-ből, a másik két évvel későbbi időből származik. Ezek az oklevelek említik a két remetét, Szent Andrást és tanítványát Szent Benedeket is.

Az első zoborhegyi kolostor bencés apátság volt, amely a 15. századig szolgálta a rendet. A bencés atyák nemcsak terjesztették a kereszténységet, hanem a környék lakóinak életét is segítették. Az apátság helyén épült a kamalduliak kolostora a 1600-as évek végén. Ma ennek romjait láthatják az ide látogató túrázók. A romokat folyamatosan távják föl és hozzák rendbe.

A Szent Szórad-forrás is könnyen megközelíthető. A fölötté lévő tetőszerkezetet

a vihar megrongálta, sajnos nem állították helyre, de a forrás mégis magával ragadja a turisták fantáziáját. A forrás vizét a kamalduliak kővezetékeken vezették el egészen a kolostorig. Sokan megállnak itt inni is, bár az inkább csak saját felelősségre ajánlott. A forrástól a barlangig vezető út mentén, amely nagyjából 10 perc alatt megtehető, keresztút állomások vannak, amelyekről megismerhető a szentek élete, köztük Andrásé és Benedeké is.

És hogy ki volt Szent Szórad-András? Lengyelországban született, már ott is remeteként élt, I. István uralkodása idején érkezett Magyarországra, és a zoborhegyi bencés apátság lakója lett, majd Fülöp apát engedélyével kikötözött, egy a kolostor közelében lévő kicsi barlangba. De a kapcsolatot az apátsággal nem szakította meg. Életének utolsó éveit a Trencsén melletti Vágszikláson töltötte, ahol szintén szigorú aszkézisben élt. Napjait imádsággal, kemény munkával, böjttel töltötte. Szerzetes társává vált tanítványa, Benedek gyakran felkereste őt. Szent Szórad egyes források szerint 1010-ben, mások szerint 1030-ban halt meg, Nyitrán a Szent Emmerám-templomban temették el. Ha valaki Nyitrára látogat, és ideje engedi, túrázzon el a zoborhegyi emlékekhez. N



Szent Szórad szobra a kolostor romjainál



A barlang, amelyben a remete élt



Augusztusi nagy ünnepeink sorába illeszkedik be az ipolybalogi XIII. Szent Korona Ünnepe. Az ünnepi szentmise főcelebránsa dr. Márfi Gula veszprémi érsek volt, az ünnepi beszédet Eperjes Károly, Kossuth- és Jászai-díjas színművész tartotta. Idén a Szent Korona Emlékérmes Csáky Károly okleveles néprajzkutató, helytörténész, költő, a Pátria-díj tulajdonosa kapta. Az ünnepségen részt vettek többek közt Csáky Pál, az Európa Unió parlamenti képviselője, Pásztor Béla, Veresegyház polgármestere, mindketten Ipolybalog díszpolgárai, valamint a Szent György Lovagrend és a Szent Korona Társaság tagjai. Délután a koncertek mellett kiállítások is voltak, láthatta a közönség a Kovács László – Görfölné Jenő Itál összeállított Szent László tiszteletére készült kiállítást is.

BG



A Felvidéki Értéktár Bizottság és a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet (a Csemadok szakmai háttérintézménye) pályázatot hirdet Településeink értékei címen. A pályázat célja: a felvidéki magyar nemzeti és helyi értékek felfedezése, regisztrálása, dokumentálása, feldolgozása, rendszerezése, e tudásanyag megismertetése közönségünkkel, s annak megőrzése a következő generációk számára. Fontos, hogy a résztvevők megismerjék és dokumentálják saját településük, régiójuk értékeit, valamint alapvető ismereteket szerezzenek a Felvidéki Értéktárban és a Felvidéki Településmustrában nyilvántartott értékeikről

A pályázatba regisztrálni kell, a regisztráció határideje és helye: 2017. szeptember 25., www.intezet.sk honlapon: *Pályázati felhívás » Településeink értékei » Felhívás, regisztráció, információk.*



A Csemadok Éberhardi Alapszervezete Szlovéniába látogatott, ahol Patyi Zoltán, a lendvai Bánffy Központ (Magyar Nemzeti Művelődési Intézet) művelődésszervezője volt az idegenvezető. Útközben Lendva felé tartva a nagyotlaki Szent Miklós-körtemplomban és a bántornyai Szűz Mária-templomban álltunk meg. Idegenvezetőnk bemutatta a jó állapotban fennmaradt freskókat. A dobronaki trópusi kertben és orchideafarmon hőmérséklete nem különbözött az asznapi kinti hőségtől, de az érdekes növények, mint a papaya, avokádó, ananász, vanília, kakaócserje látványa, és az ezt követő borkóstolás pincés vacsora kárpótolta mindezt.

A következő nap a középkori Ptuiji vár változatos gyűjteményének megtekintése után a délutáni maribori tutajozás során kapitány-avatásra is sor került. Lendva méretéhez képest több impozáns épülettel is rendelkezik – a vár, ahol jelenleg Salvador Dalí kiállítás van, a Makovecz Imre által tervezett színház- és hangversenytér, a zsinagóga, a Szent Katalin-plébániatemplom kertjében Szent István szobrával, a Szentháromság-kápolna a dunaszerdahelyi származású Hadik Mihály múmiájával. Utunk során a kisvárosok polgári épületei, a szőlődombok, a takaros kis kertek, a virágos ablakok nyújtottak kellemes látványt.

VE

IMPRESSZUM:

Felelős kiadó: Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke | **Főszerkesztő:** Neszméri Tünde | **Szerkesztők:** Bedi Kata, Görfölné Jenő | **Szerzők:** Balogh Gábor, Fekete Márta, Füzék Erzsébet, Gabri Kornélia, Kovács Tamás, Lakatos Denisza, Nagy Teréz, Povinszky Elvira, Teleki Béla, Valacsai Edit, Vass Laura | **Kiadja:** Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség – Csemadok, 815 57 Bratislava – Pozsony, Nám. 1. mája 10-12. | **Nyomda:** Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr

